

УДК 658.5: 005.591.6

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-7872.2.2025.12>

Махомет Олександр Анатолійович

аспірант,

Приватний вищий навчальний заклад

«Європейський університет»

ORCID ID: 0009-0007-8202-2885

РОЗВИТОК СТАРТАП ЕКОСИСТЕМИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ІННОВАЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті здійснено всебічний аналіз екосистеми стартапів в Україні в умовах глибоких трансформацій, спричинених війною, цифровізацією та глобальною конкуренцією. Дослідження базується на комплексній методології, що поєднує аналіз статистичних даних, експертні інтерв'ю з засновниками та інвесторами, а також моніторинг міжнародних рейтингів інноваційності. Досліджено динаміку кількісного та якісного зростання українських стартапів у 2021–2024 роках, акцентовано увагу на їх здатності до адаптації та швидкої еволюції. Підкреслено зростання ролі інноваційного підприємництва у відновленні та модернізації національної економіки, а також визначено, що стартапи є важливим фактором інтеграції України у глобальні технологічні ланцюги. Станом на 2024 рік в Україні функціонує понад 2600 стартапів, з яких понад 300 – у сфері оборонних технологій. Загальна капіталізація українських технологічних компаній досягла 4,8 млрд доларів, що на 23% більше порівняно з 2022 роком. Це свідчить про адаптивність та чутливість екосистеми до суспільних викликів. У роботі систематизовано дані про географічну концентрацію інноваційного підприємництва, особливої галузевої спеціалізації та джерела фінансування. Встановлено, що 68% стартапів зосереджені у Києві, 15% – у Львові, решта розподілені між Харковом, Дніпром та Одесою. Розглянуто активність ключових інституцій підтримки: Українського фонду стартапів, IT-кластерів, акселераторів та міжнародних грантових програм. Зазначено, що більшість українських стартапів впроваджують у продукти технології штучного інтелекту та орієнтовані на міжнародні ринки. Проаналізовано етапність розвитку стартапів, динаміку венчурних інвестицій, середній розмір угод та активність іноземних інвесторів. Встановлено, що середній розмір seed-інвестицій становить 180 тис. доларів, а Series A – 2,3 млн доларів. Окреслено основні виклики, які гальмують розвиток: безпекові ризики, відтік кадрів, релокація бізнесів, недосконалість законодавства, слабка кооперація з наукою та концентрація ресурсів у столиці. Обґрунтовано необхідність розвитку регіональних інноваційних кластерів, підвищення інвестиційної привабливості стартапів на пізніх стадіях, розбудови фінансової та менторської інфраструктури. Особливу увагу приділено потенціалу розвитку *deep tech*, «зелених» інновацій, а також перспективам *DefTech*-напрямку як драйверів майбутнього економічного зростання країни.

Ключові слова: розвиток, інноваційна діяльність, управління, стартап, екосистема стартапів, інноваційне підприємництво, інвестиції, венчурне фінансування, штучний інтелект, військовий стан, *DefTech*.

Постановка проблеми. Розвиток екосистеми стартапів є критичним чинником формування інноваційної економіки України, особливо в умовах війни та післявоєнної відбудови. Необхідне глибоке розуміння її поточного стану, викликів і можливостей підтримки інноваційного підприємництва.

Сучасні геополітичні виклики кардинально трансформували умови функціонування української стартап-екосистеми. Війна спричинила деструктивні процеси: релокацію бізнесів, відтік талантів, зменшення внутрішніх інвестицій. Водночас вона стала каталізатором інноваційної діяльності, стимулювавши розвиток *DefTech*-сектору та цифрових рішень для державного управління.

Глобальні тренди цифровізації роблять українську екосистему об'єктом міжнародної уваги. За міжнародними рейтингами, Україна зберігає позиції серед топ-50 найбільш інноваційних країн світу. Проте недостатньо вивченими залишаються механізми резиліентності стартап-екосистеми та специфіка взаємодії з міжнародними партнерами.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю формування науково обґрунтованої стратегії державної підтримки інноваційного підприємництва. Стартапи демонструють здатність до швидкого створення робочих місць, залучення іноземних інвестицій та експорту високотехнологічних послуг, що робить їх стратегічно важливими для економічного відновлення країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика розвитку стартап-екосистем активно досліджується як зарубіжними, так і вітчизняними науковцями. Зокрема, концептуальні засади

функціонування стартапів були закладені в працях С. Бланка та Б. Дорфа, які визначили стартап як «тимчасову організацію, створену для пошуку повторюваної та масштабованої бізнес-моделі» [1]. Ця дефініція підкреслює інноваційний характер та спрямованість на швидке зростання як ключові характеристики стартапів.

Серед українських дослідників окремі аспекти розвитку стартап-екосистеми розглядають І. Лопатинський, Л. Водянка та Р. Хіль, які проаналізували особливості розвитку стартапів на регіональному рівні [2]. І. Губарева досліджувала проблеми та перспективи розвитку екосистеми стартапів в Україні, акцентуючи увагу на інституційних факторах їх функціонування [3]. Вплив університетського середовища на формування підприємницької екосистеми в умовах війни розглядався у працях А. Старостіної та співавторів [4].

Важливим напрямом наукових досліджень є бібліометричний аналіз розвитку інноваційних екосистем, зокрема, у роботі Л. Пілелієне та Г. Юцевічюса проаналізовано глобальні тенденції досліджень інноваційних екосистем за даними наукометричної бази Scopus [5].

Особливого значення для нашого дослідження набувають праці, присвячені порівняльному аналізу стартап-екосистем України, Латвії та Грузії, що дозволяє виявити спільні тенденції та особливості розвитку інноваційного підприємництва в країнах зі схожими інституційними умовами [6].

Мета статті. Метою даного дослідження є комплексний аналіз екосистеми стартапів в Україні, визначення її структури, тенденцій розвитку та стратегічних напрямів удосконалення в умовах глобальної конкуренції й післявоєнного відновлення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток стартап-екосистеми є одним із ключових факторів формування інноваційної економіки та забезпечення конкурентоспроможності країни на глобальному ринку. В умовах цифрової трансформації та переходу до економіки знань стартапи стають важливими центрами інновацій, створення нових робочих місць та економічного зростання. Для України, яка прагне інтеграції до європейського економічного простору, розвиток екосистеми стартапів набуває особливого значення, особливо в контексті післявоєнної відбудови та модернізації економіки.

Екосистема стартапів України демонструє значну стійкість та здатність до адаптації в умовах складних викликів, включаючи повномасштабне вторгнення Росії. Згідно звіту Civitta “Scaling Up: Accelerating Ukraine’s Tech Sector”, станом на 2024 рік в Україні функціонує понад 2600 активних стартапів, а загальна вартість екосистеми зросла втричі порівняно з 2020 роком, що свідчить про її значний потенціал [7].

За даними Startup Blink, у 2024 році Україна посіла 46-те місце серед 100 країн у Global Startup Ecosystem Index, покращивши свої позиції на 3 пункти порівняно з 2023 роком. Після різкого падіння на 16 позицій у 2022 році, викликаного початком повномасштабної війни, українська екосистема стартапів демонструє позитивну динаміку другий рік поспіль [8]. У регіональному вимірі Україна увійшла до десятки лідерів у Східній Європі, випередивши Латвію та Хорватію.

Ключовим чинником успіху української стартап-екосистеми є розвинений людський капітал, зокрема, висока кваліфікація та творчий потенціал розробників. За даними звіту Civitta, Україна є домівкою для понад 346 000 ІТ-спеціалістів, що створює міцну кадрову базу для розвитку інноваційних проєктів [7]. Внесок ІТ-галузі у ВВП України за період з 2013 по 2023 рік зріс у 5,7 рази, а її частка в експорті послуг досягла 41%.

Важливим показником розвитку екосистеми стартапів є кількість так званих "єдинорогів" – стартапів, вартість яких перевищує 1 мільярд доларів. Станом на 2024 рік в Україні виникло 8 таких компаній, серед яких Grammarly, GitLab та Creatio. Ще близько 10 стартапів наближаються до цього статусу [7]. Варто відзначити, що більшість українських "єдинорогів" зберігають зв'язки з Україною, проте мають головні офіси в інших країнах, що є типовою стратегією для стартапів з країн, що розвиваються.

Для оцінки стану екосистеми стартапів важливим є аналіз її позицій у міжнародних рейтингах інновацій. Згідно з Глобальним інноваційним індексом 2024 року, опублікованим Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (WIPO), Україна займає 60 місце серед 132 країн. При цьому найсильнішими сторонами України є людський капітал та дослідження (29 місце), а також знання та технологічні результати (30 місце) [9].

Особливістю розвитку екосистеми стартапів в Україні є її висока інтеграція до глобальних інноваційних мереж. Згідно з дослідженням StartupBlink, українські стартапи активно залучають міжнародні інвестиції та розвивають партнерства з глобальними технологічними компаніями [10]. Така інтеграція дозволяє українським стартапам отримувати доступ до глобальних ресурсів та ринків, що є критично важливим для їх зростання та розвитку.

Таблиця 1 – Динаміка основних показників розвитку екосистеми стартапів в Україні, 2021–2024 рр.

Показник	2021	2022	2023	2024
Кількість активних стартапів	~1800	~1600	~2300	~2600
Обсяг венчурних інвестицій, млн дол. США	832	425	310	287*
Позиція в Global Startup Ecosystem Index	34	50	49	46
Кількість стартапів-«єдинорогів»	6	6	7	8

Дані за перші три квартали 2024 року

Джерело: складено автором на основі даних [7, 8]

Аналіз даних таблиці свідчить про те, що після суттєвого скорочення у 2022 році, викликаного початком військового стану, екосистема стартапів України демонструє поступове відновлення. Зростає кількість активних стартапів, покращуються позиції країни в міжнародних рейтингах, з'являються нові «єдинороги». Водночас, обсяг венчурних інвестицій залишається нижчим порівняно з довоєнним періодом, що відображає збереження підвищених ризиків для інвесторів.

Важливим елементом екосистеми стартапів є інфраструктура підтримки інноваційного підприємства. В Україні функціонує близько 30 бізнес-інкубаторів та акселераторів, найактивнішими з яких є Український фонд стартапів, Radar Tech, Unit.City, Sigma Software Labs, 1991 Open Data Incubator та інші. Ці організації надають стартапам менторську підтримку, доступ до інвестицій, освітні програми та інші ресурси, необхідні для розвитку.

Особливу роль у розвитку екосистеми стартапів відіграє Український фонд стартапів (УФС), створений у 2019 році за ініціативою Кабінету Міністрів України. З початку 2023 року УФС було передано під управління Міністерства цифрової трансформації України, що дозволило посилити державну підтримку стартапів та інтегрувати їх розвиток у загальну стратегію цифровізації країни [11]. За період своєї діяльності УФС підтримав понад 280 стартапів загальною сумою понад 210 млн грн.

Аналіз галузевої структури українських стартапів дозволяє виявити ключові напрями інноваційного розвитку та технологічні тренди, що формуються в Україні. Розуміння галузевої спеціалізації має важливе значення для визначення конкурентних переваг українських стартапів та формування ефективних механізмів їх підтримки.

Традиційно українські стартапи найбільш активно розвиваються у сфері інформаційних технологій, що зумовлено високим рівнем освіти та кваліфікації українських ІТ-спеціалістів. За даними дослідження, проведеного компанією Civitta у 2024 році, найбільшу частку серед українських стартапів займають проєкти у сфері програмного забезпечення та послуг (SaaS) – близько 35%, фінансових технологій (FinTech) – 15%, штучного інтелекту та машинного навчання – 12%, а також маркетингових технологій (MarTech) – 8% [7].

У рисунку 1 наведено розподіл українських стартапів за галузевою приналежністю станом на 2024 рік.

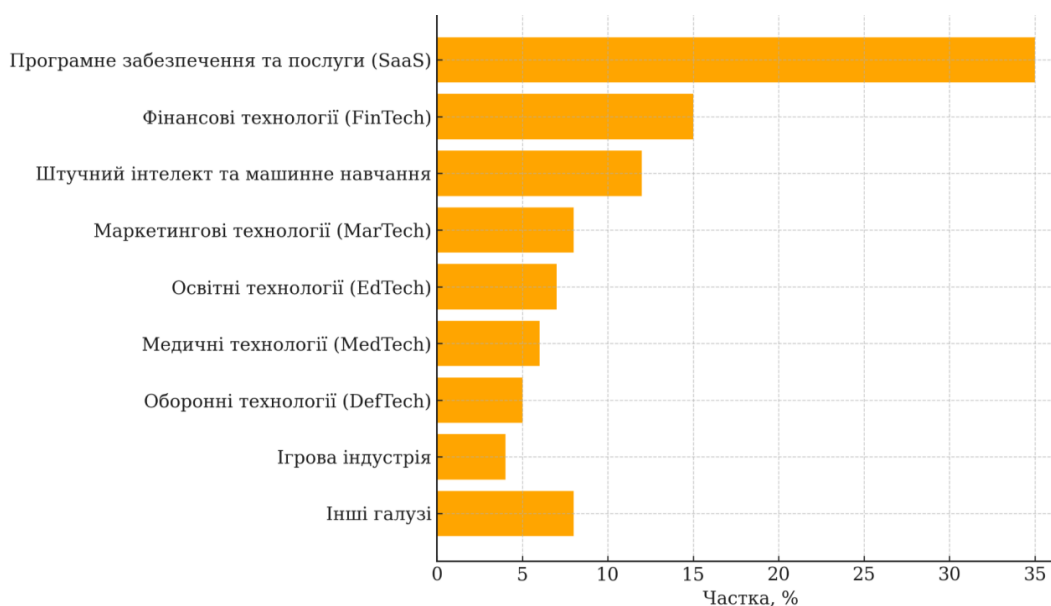

Рисунок 1 – Галузева структура українських стартапів, 2024 р.

Джерело: складено автором на основі даних [7]

Більшість українських стартапів зосереджена в галузі інформаційних технологій. Важливою тенденцією є зростання частки оборонних технологій (DefTech). За даними Українського фонду стартапів, з 2022 року в Україні з'явилося понад 300 стартапів у сфері оборонних технологій, які розробляють безпілотники, системи електронної війни та рішення для розмінування [11].

За даними звіту Civitta “Scaling Up: Accelerating Ukraine's Tech Sector”, 77,5% українських стартапів використовують технології штучного інтелекту у своїх продуктах [7]. Згідно з Міністерством цифрової трансформації, близько 80% українських стартапів розглядають міжнародні ринки як пріоритетні [12].

Пандемія COVID-19 та війна з Росією вплинули на галузеву структуру, збільшивши кількість проєктів у сфері телемедицини, дистанційної освіти, кібербезпеки та електронної комерції. Однак спостерігається недостатній розвиток «глибоких технологій» (deep tech) – їх частка в Україні не перевищує 5–7%, тоді як у розвинених країнах цей показник сягає 15–20% [12].

Географічна структура стартап-екосистеми є важливим аспектом її аналізу, оскільки дозволяє виявити просторові закономірності розвитку інноваційного підприємництва, оцінити регіональні відмінності та визначити ключові центри концентрації стартапів. За даними Global Startup Ecosystem Map, в Україні функціонує понад 633 технологічних компаній, географічний розподіл яких має виражену нерівномірність [8].

Київ залишається беззаперечним лідером стартап-екосистеми України, концентруючи близько 75% всіх стартапів країни. За даними StartupBlink, у 2024 році Київ посів 128 місце серед міст світу за рівнем розвитку стартап-екосистеми, що є найкращим показником серед українських міст [8]. При цьому варто зазначити, що показник Києва у рейтингу StartupBlink у 11 разів перевищує показник Львова, який є другим за розвитком стартап-екосистеми містом України.

Крім Києва, до Global Startup Ecosystem Map у 2024 році увійшли ще 5 українських міст: Львів, Одеса, Харків, Дніпро та Тернопіль. У таблиці 2 наведено ключові показники стартап-екосистем українських міст, що увійшли до глобального рейтингу.

Таблиця 2 – Показники стартап-екосистем ключових міст України, 2024 р.

Місто	Місце у глобальному рейтингу міст	Кількість стартапів	Показник SB*	Ключові галузі спеціалізації
Київ	128	~475	75	SaaS, FinTech, AI
Львів	454	~75	6.8	EdTech, GameDev, MarTech
Одеса	580	~30	5.1	FinTech, E-commerce, MedTech
Харків	595	~25	4.9	AI, MedTech, Hardware
Дніпро	742	~15	3.7	DeepTech, AgriTech, IoT
Тернопіль	913	~10	2.8	SaaS, FinTech, MarTech

*SB – показник StartupBlink, що відображає рівень розвитку стартап-екосистеми міста

Джерело: складено автором на основі даних [8, 10]

Як видно з таблиці 2, концентрація стартапів у Києві є надзвичайно високою, що створює певну диспропорцію у географічній структурі стартап-екосистеми України. Водночас, варто відзначити, що в інших великих містах України також формуються власні інноваційні осередки зі специфічною галузеву спеціалізацією.

Географічна структура стартап-екосистеми України зазнала суттєвих змін внаслідок повномасштабного вторгнення Росії. За даними Міністерства цифрової трансформації України, близько 30% українських стартапів частково або повністю релокувалися до інших країн, здебільшого до країн Європейського Союзу [12]. Найпопулярнішими напрямками релокації стали Польща, Німеччина, країни Балтії та Чехія.

Важливо зазначити, що більшість релокованих стартапів зберігають зв'язки з Україною, зокрема, через підтримку команд розробників, які залишилися в Україні. Так, за даними Міністерства цифрової трансформації України, близько 70% релокованих стартапів мають офіси або команди в Україні [12].

Розвиток регіональних стартап-екосистем України залежить від п'яти ключових факторів: освітньої та наукової інфраструктури, розвиненості бізнес-інфраструктури, доступності фінансування, рівня розвитку IT-індустрії та активності місцевої влади.

Найбільший вплив на розвиток стартап-екосистем мають провідні університети, зокрема Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київський та Львівський політехнічні університети, Сумський національний університет та Український католицький університет [4]. Ці

заклади впроваджують модель «підприємницького університету» з підтримкою стартапів та інтеграцією підприємницької освіти.

Важливу роль відіграють також IT-кластери та технологічні парки: UNIT.City у Києві, Lviv IT Cluster, Kharkiv IT Cluster та Lviv Tech, які формують інфраструктуру, організовують освітні заходи та сприяють нетворкінгу.

Доступ до фінансування є критичним фактором розвитку стартапів на всіх етапах їхнього життєвого циклу. Аналіз джерел та механізмів фінансування українських стартапів дозволяє виявити особливості та проблеми їх інвестиційної підтримки, а також визначити перспективні напрями вдосконалення фінансової інфраструктури стартап-екосистеми.

Інвестиційна активність в українській стартап-екосистемі зазнала значних змін внаслідок повномасштабного вторгнення Росії. За даними звіту Civitta “Scaling Up: Accelerating Ukraine’s Tech Sector”, у 2023–2024 роках спостерігалася позитивна динаміка інвестиційної активності порівняно з 2022 роком, проте обсяги фінансування все ще не досягли довоєнного рівня [7].

У таблиці 3 представлено динаміку обсягів інвестицій в українські стартапи за періодами 2021–2024 років.

Таблиця 3 – Динаміка обсягів інвестицій в українські стартапи, 2021–2024 рр.

Період	Обсяг інвестицій, млн дол. США	Кількість угод	Середній розмір угоди, млн дол. США
2021	832	108	7.7
2022	425	59	7.2
2023	310	44	7.0
2024 (I–III кв.)	287	35	8.2

Джерело: складено автором на основі даних [7]

Як видно з таблиці 3, незважаючи на скорочення загальної кількості та обсягу інвестиційних угод, середній розмір угоди залишається відносно стабільним, а у 2024 році навіть спостерігається його зростання. Це свідчить про те, що інвестори, які продовжують вкладати кошти в українські стартапи, зберігають довіру до перспективних проєктів та готові здійснювати великі інвестиції.

Структура інвестицій за стадіями розвитку стартапів також зазнала змін. У 2023–2024 роках спостерігається зростання частки інвестицій на ранніх стадіях (pre-seed та seed), що становить близько 30% від загального обсягу інвестицій. Це пов’язано з активізацією діяльності програм грантової підтримки стартапів, зокрема, з боку міжнародних організацій та урядів країн-партнерів України.

Основними джерелами фінансування українських стартапів є власні кошти засновників, ангельські інвестори, венчурні фонди, корпоративні венчурні фонди, гранти, краудфандинг і державна підтримка. На ранніх стадіях найпоширенішими джерелами є власні кошти (87%), гранти (42%) та інвестиції бізнес-ангелів (35%) [7].

В Україні функціонує близько 50 венчурних фондів, найактивнішими з яких є Horizon Capital, Flyer One Ventures, SMOK Ventures, U.Ventures та Vesna Capital [13]. У 2023–2024 роках близько 70% інвестицій надійшло від міжнародних інвесторів, переважно з США та ЄС [7].

Державна підтримка здійснюється через Український фонд стартапів, який надає гранти до 25 000 доларів (pre-seed) та до 50 000 доларів (seed). З 2019 року УФС профінансував понад 280 стартапів на загальну суму більше 210 млн грн [11].

У воєнний період зросла роль грантових програм. За даними Міністерства цифрової трансформації, у 2022–2024 роках обсяг грантового фінансування зріс у 3,5 рази [12]. Основними бар’єрами для залучення інвестицій залишаються воєнні ризики, недостатня розвиненість венчурної екосистеми, складнощі з оцінкою вартості стартапів та регуляторні обмеження.

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну суттєво вплинуло на стартап-екосистему. Згідно з дослідженням StartupBlink, після початку війни Україна втратила 16 позицій у рейтингу Global Startup Ecosystem Index, опустившись з 34 на 50 місце [8]. Однак у 2023–2024 роках спостерігається поступове відновлення позицій України.

Основні наслідки війни для стартап-екосистеми:

1. Релокація стартапів. За даними UVCA, близько 30% українських стартапів частково або повністю релокувалися до інших країн, переважно до ЄС [13].
2. Скорочення інвестиційної активності. Обсяг інвестицій у 2022 році скоротився на 49% порівняно з 2021 роком [7], хоча в 2023–2024 роках спостерігається поступове відновлення.

3. Зміна галузевої структури. Зросла кількість стартапів у сфері оборонних технологій, кібербезпеки та медичних технологій [11]. З 2022 року в Україні з'явилося понад 300 стартапів у сфері оборонних технологій.

4. Трансформація бізнес-моделей. Близько 43% українських стартапів змінили свою бізнес-модель або цільову аудиторію після початку війни.

5. Посилення орієнтації на глобальні ринки. Частка стартапів, орієнтованих виключно на міжнародні ринки, зросла з 65% у 2021 році до 80% у 2023 році [11].

Особливу увагу варто приділити розвитку оборонних технологій (DefTech). У 2022–2024 роках на розвиток оборонних технологій було спрямовано близько 42 млн доларів [7]. Українські DefTech стартапи розробляють безпілотники, системи електронної війни, засоби захисту комунікацій та рішення для розмінування, маючи перевагу в можливості тестування у реальних бойових умовах.

Український фонд стартапів переорієнтував діяльність на підтримку проєктів у п'яти ключових галузях: оборонні технології, кібербезпека, освітні технології, медичні технології та інфраструктура [11]. За даними Міністерства цифрової трансформації, у 2022–2024 роках активізувалася співпраця українських стартапів з європейськими партнерами через програми Horizon Europe, European Innovation Council та інші [12].

Екосистема стартапів України має значний потенціал, але стикається з викликами, які потребують системного вирішення для забезпечення конкурентоспроможності на глобальному ринку.

Ключові виклики українських стартапів:

- Безпекові ризики: 82% стартапів вважають безпекові ризики основним обмежуючим фактором, включаючи загрози для команд, інфраструктури та бізнес-моделей [7].
- Обмежений доступ до фінансування: Особливо на пізніх стадіях розвитку. Лише 25% стартапів з seed-фінансуванням залучають інвестиції на стадії Series A [13].
- Відтік кадрів: Близько 20% українських IT-спеціалістів релокувалися за кордон з початку повномасштабної війни [12].
- Інституційні бар'єри: Недосконалість законодавства у сфері венчурного інвестування, захисту інтелектуальної власності та оподаткування.
- Обмежена інтеграція науки та бізнесу: Лише 15% стартапів активно співпрацюють з університетами [4].
- Регіональні диспропорції: Концентрація ресурсів у Києві обмежує доступ підприємців з інших регіонів.

Перспективні напрямки розвитку:

- Оборонні технології (DefTech): Потенціал зростання до \$5 млрд до 2027 року [12].
- Європейська інтеграція: Доступ до програм Horizon Europe, European Innovation Council та інших.
- «Зелені» технології: Можливості у сфері відновлення інфраструктури та енергоефективності [7].
- Штучний інтелект: 77,5% українських стартапів інтегрують ШІ у свої продукти [7].
- Інноваційні кластери: Розвиток UNIT.City, Brave1, Lviv Tech сприяє концентрації ресурсів.
- Корпоративні інновації: Зростання партнерств між стартапами та корпораціями [13].

Стратегічними напрямками розвитку екосистеми є вдосконалення законодавства, розвиток фінансової інфраструктури, стимулювання регіональних екосистем, інтеграція науки та бізнесу та розвиток людського капіталу

Висновки. Екосистема стартапів в Україні демонструє значну стійкість в умовах війни. Станом на 2024 рік функціонує понад 2600 активних стартапів, а загальна вартість екосистеми зросла втричі порівняно з 2020 роком. Україна посідає 46-те місце серед 100 країн у Global Startup Ecosystem Index.

Найрозвиненішими галузями є SaaS, FinTech, штучний інтелект та DefTech. Важливою тенденцією є зростання оборонних технологій (DefTech) – з 2022 року з'явилося понад 300 таких стартапів.

Київ концентрує близько 75% всіх стартапів, до глобального рейтингу також увійшли Львів, Одеса, Харків, Дніпро та Тернопіль. Близько 30% українських стартапів релокувалися до інших країн через війну.

У 2023–2024 роках українські стартапи залучили понад 597 млн доларів інвестицій. Головні виклики включають безпекові ризики, обмежений доступ до фінансування та відтік кадрів. Перспективними напрямками залишаються оборонні технології, «зелені» технології та рішення для післявоєнного відновлення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Blank S. G., Dorf B. The startup owner's manual: The step-by-step guide for building a great company. Pescadero CA: K & S Ranch Inc, 2012. 8 p.
2. Лопатинський Ю. М., Водянка Л. Д., Хіль Р. В. Розвиток екосистеми стартапів в Україні на прикладі Чернівецької області. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. Вип. № 3. С. 37–43. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.3.37>
3. Губарева І. Екосистеми стартапів в Україні: проблеми, тенденції, перспективи. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-95>
4. Starostina A., Bugrov V., Kravchenko V. Entrepreneurial university: Exploring its essence, phases of development, and operating mechanism during wartime in Ukraine. *International Journal of Educational Development*. 2023. № 103. Article 102987. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2023.102987>
5. Pilelienė L., Jucevičius G. A Decade of Innovation Ecosystem Development: Bibliometric Review of Scopus Database. *Sustainability*. 2023. № 15(23). Article 16386. DOI: <https://doi.org/10.3390/su152316386>
6. Simakhova A., Baltgailis J., Tarasenko O. Trends in the development of startup infrastructures in Ukraine, Latvia and Georgia. *Journal of Infrastructure, Policy and Development*. 2024. № 8 (1). P. 1–17. DOI: <https://doi.org/10.24294/jipd.v8i1.7000>
7. Civitta. Scaling Up: Accelerating Ukraine's Tech Sector. URL: <https://civitta.com/wp-content/uploads/2024/09/Scaling-Up-accelerating-Ukraines-Tech-Sector.pdf> (дата звернення: 01.05.2025).
8. Ukrainian Startup Fund. Global Startup Ecosystem Index 2024: Ukraine in the top 50. URL: <https://usf.com.ua/en/global-startup-ecosystem-index-2024-ukraine-in-the-top-50/> (дата звернення: 07.05.2025).
9. WIPO. Global Innovation Index 2024. 2024. URL: https://www.wipo.int/web-publications/global-innovation-index-2024/assets/67729/2000%20Global%20Innovation%20Index%202024_WEB3lite.pdf (дата звернення: 10.05.2025).
10. StartupBlink. Global Startup Ecosystem Index Report 2024. URL: <https://www.startupblink.com/startup-ecosystem/ukraine> (дата звернення: 10.05.2025).
11. Innovation Development Fund. URL: <https://usf.com.ua/> (дата звернення: 12.05.2025).
12. Міністерство цифрової трансформації України. Стратегія розвитку стартап-екосистеми України до 2025 року. URL: <https://thedigital.gov.ua/> (дата звернення: 13.05.2025).
13. UVCA. Ukrainian Venture Capital and Private Equity Overview 2023–2024. URL: <https://uvca.eu/en/> (дата звернення: 13.05.2025).

REFERENCES

1. Blank S. G., Dorf B. (2012). The startup owner's manual: The step-by-step guide for building a great company. Pescadero, CA: K & S Ranch Inc, 8 p.
2. Lopatynskiy Yu.M., Vodianka L.D., Khil R.V. (2024). Rozvytok ekosystemy startapiv v Ukraini na prykladi Chernivetskoï oblasti [Development of the startup ecosystem in Ukraine on the example of Chernivtsi region]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: Practice and Experience*, no. 3, pp. 37–43. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.3.37>
3. Hubarieva I. (2023). Ekosystemy startapiv v Ukraini: problemy, tendentsii, perspektvy [Startup ecosystems in Ukraine: Problems, trends, prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-95>
4. Starostina A., Buhrov V., Kravchenko V. (2023). Entrepreneurial university: Exploring its essence, phases of development, and operating mechanism during wartime in Ukraine. *International Journal of Educational Development*, no. 103, article 102987. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2023.102987>
5. Pilelienė L., Jucevičius G. (2023). A decade of innovation ecosystem development: Bibliometric review of Scopus database. *Sustainability*, no. 15 (23), article 16386. DOI: <https://doi.org/10.3390/su152316386>
6. Simakhova A., Baltgailis J., Tarasenko O. (2024). Trends in the development of startup infrastructures in Ukraine, Latvia and Georgia. *Journal of Infrastructure, Policy and Development*, no. 8 (1), pp. 1–17. DOI: <https://doi.org/10.24294/jipd.v8i1.7000>
7. Civitta. Scaling up: Accelerating Ukraine's tech sector. Available at: <https://civitta.com/wp-content/uploads/2024/09/Scaling-Up-accelerating-Ukraines-Tech-Sector.pdf> (accessed: May 01, 2025).
8. Ukrainian Startup Fund. Global Startup Ecosystem Index 2024: Ukraine in the top 50. Available at: <https://usf.com.ua/en/global-startup-ecosystem-index-2024-ukraine-in-the-top-50/> (accessed: May 07, 2025).
9. WIPO. Global Innovation Index 2024. Available at: https://www.wipo.int/web-publications/global-innovation-index-2024/assets/67729/2000%20Global%20Innovation%20Index%202024_WEB3lite.pdf (accessed: May 10, 2025).
10. StartupBlink. Global Startup Ecosystem Index Report 2024. Available at: <https://www.startupblink.com/startup-ecosystem/ukraine> (accessed: May 10, 2025).
11. Innovation Development Fund. Innovation Development Fund. Available at: <https://usf.com.ua/> (accessed: May 12, 2025).
12. Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii Ukrainy. Stratehiia rozvytku startap-ekosystemy Ukrainy do 2025 roku [Ministry of Digital Transformation of Ukraine. Startup ecosystem development strategy of Ukraine until 2025]. Available at: <https://thedigital.gov.ua/> (accessed: May 13, 2025).
13. UVCA (2024). Ukrainian venture capital and private equity overview 2023–2024. Available at: <https://uvca.eu/en/> (accessed: May 13, 2025).

Oleksandr Makhomet

Private Higher Education Establishment "European University"

DEVELOPMENT OF THE STARTUP ECOSYSTEM AND ITS IMPACT ON INNOVATION ACTIVITY IN UKRAINE

Abstract. The article provides a comprehensive analysis of the startup ecosystem in Ukraine amid profound transformations driven by war, digitalization, and global competition. The study is based on a multifaceted methodology combining statistical data analysis, expert interviews with founders and investors, and monitoring of international innovation rankings. It explores the quantitative and qualitative growth dynamics of Ukrainian startups from 2021 to 2024, with particular focus on their adaptability and rapid evolution. The growing role of innovative entrepreneurship in the recovery and modernization of the national economy is emphasized, as well as the significance of startups as a key factor in integrating Ukraine into global technological value chains. As of 2024, Ukraine is home to over 2,600 startups, more than 300 of which operate in the defense technology sector. The total capitalization of Ukrainian tech companies has reached \$4.8 billion, representing a 23% increase compared to 2022. This indicates the ecosystem's adaptability and responsiveness to societal challenges. The article systematizes data on the geographical concentration of innovative entrepreneurship, sectoral specialization features, and funding sources. It is noted that 68% of startups are located in Kyiv, 15% in Lviv, with the remainder distributed across Kharkiv, Dnipro, and Odesa. The study also examines the activities of key support institutions, including the Ukrainian Startup Fund, IT clusters, accelerators, and international grant programs. It is noted that most Ukrainian startups integrate artificial intelligence technologies into their products and are oriented toward international markets. The stages of startup development, venture investment trends, average deal sizes, and the activity of foreign investors are analyzed. The average size of seed investments is found to be \$180,000, while Series A rounds average \$2.3 million. The main challenges hindering development are outlined: security risks, talent outflow, business relocation, legal shortcomings, weak cooperation with science, and the concentration of resources in the capital. The article argues for the development of regional innovation clusters, enhancing the investment appeal of late-stage startups, and building financial and mentoring infrastructure. Special attention is given to the potential of deep tech, green innovations, and the DefTech sector as drivers of future economic growth in the country.

Keywords: development, innovation activity, management, startup, startup ecosystem, innovative entrepreneurship, investment, venture funding, artificial intelligence, martial law, DefTech.